

Avondgebeden Goede week (maandag 6, dinsdag 7 en woensdag 8 april 2020)

Hieronder drie ordes van dienst voor een kort avondgebed (al kan het ook op een ander moment op de dag gebeden worden.) De liturgie is gebaseerd op die in het Liedboek, nr 190b.

Thema is 'De weg naar de vrijheid'. Dat thema is ontleend aan het gedicht van Dietrich Bonhoeffer 'Stadia op de weg naar de vrijheid'. Dat gedicht staat hieronder. (Duitse tekst verderop in dit document, na de liturgie)

Over dat gedicht komen op de site ook drie korte filmpjes te staan met toelichting. Voor maandag een inleiding en strofe 1, dinsdag 2 en 3, woensdag strofe 4. Het filmpje kan voorafgaand aan het avondgebed worden bekeken.

Tucht

Ga je op weg om de vrijheid te zoeken, leer dan vooral zinnelijkheid en roerselen van de ziel te beheersen, zodat je begeerte niet nu eens hierheen, dan weer daarheen beent. Houd je geest en je lichaam helemaal onder controle, kuis en laat hen gehoorzaam zoeken naar hun bestemming. Niemand ervaart het mysterie der vrijheid, behalve door tucht.

Daad

Niet zomaar wat, maar het goede wagen en doen.
Niet blijven zweven tussen mogelijkheden.
Wees moedig, maak handel en wandel concreet.
Vrijheid woont niet in de vlucht der gedachten, alleen in de daad.
Laat angst en aarzeling los, ga naar buiten
waar de storm woedt van de tijden,
slechts gedragen door Gods gebod en je geloof.
Dan zal de vrijheid je geest juichend ontvangen.

Lijden

Vreemde metamorfose. Je sterke, werkzame handen worden gebonden. Eenzaam en machteloos zie je toe hoe er aan jouw daden een einde komt.
Je zucht maar eens diep, legt de zaak, waarom het gaat stil en getroost in sterkere handen. Vrede heb je ermee.
Je proefde voor even de smaak van de vrijheid, die je teruggaf aan God die haar groots zal volbrengen.

Dood

Kom snel, grootste feest op weg naar de eeuwige vrijheid.
Dood, doe die zware ketenen af, slecht de muren van ons vergankelijk lichaam en onze verduisterde ziel.
Eindelijk zullen we mogen aanschouwen wat ons hier niet gegund wordt te zien.
Vrijheid, langdurig zochten we je in tucht, daad en lijden.
Stervend herkennen we jou in het aangezicht Gods

Liturgie

Stilte

Openingstekst

Wie van jullie de belangrijkste wil zijn, zal de anderen moeten dienen, ²⁷en wie van jullie de eerste wil zijn, zal jullie dienaar moeten zijn – ²⁸zoals de Mensenzoon niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losgeld voor velen.'

(Matteüs 20:26b-28)

Psalm

(Je kunt de psalm lezen of zingen, of allebei)

- maandag: Psalm 23
- dinsdag: Psalm 116:1-9
- woensdag: Psalm 116:9-19

Lezing:

- maandag: Galaten 5:13-17
- dinsdag: Romeinen 8:12-28
- woensdag: Romeinen 8:12-28

Stilte

(Laat je gedachten gaan, over de bijbelteksten, over het gedicht en de toelichting, of laat gerust andere gedachten opkomen)

Zing of luister naar een lied

Bijvoorbeeld:

- 'Op weg naar de vrijheid' (Pelgrimslied), René van Loenen (liedtekst bij het gedicht 'Stadia...')
melodie Liedboek Psalm 121
https://kerkliewiki.nl/ik_sla_mijn_ogen_op_en_zie#Opname_beluisteren
- Lied 511 'Door goede machten ...' van Dietrich Bonhoeffer
melodie: Liedboek Psalm 101
https://kerkliewiki.nl/Door_goede_machten_trouw_en_stil_omgeven#Opname_beluisteren
- Lied Kyrie en Gloria, René van Loenen (liedtekst bij 'Door goede machten')
melodie:
https://kerkliewiki.nl/ik_wil_Heer_in_mijn_lied_de_zegeningen#Opname_beluisteren
- Lied 1003, bewerkt het met oog op de Corona-uitbraak (filmpje met tekst):
 - o <https://www.youtube.com/watch?v=7kQizeCIXvc>
- beeld en muziek bij Psalm 23 (Wibo Hijink)
 - o <https://www.youtube.com/playlist?list=PL4y3BUuizDPGqGkkJ3bfDrd6c5zDJdCyN>

Je kunt uiteraard ook zelf kiezen (bijv. uit Liedboek 556-592, liederen voor de lijdenstijd)

Gebeden

- het lutherse avondgebed (zie hieronder)
- stilte
- Onze Vader ...

Heer, blijf bij ons, want het is avond, en de nacht zal komen.
Blijf bij ons en bij uw ganse kerk aan de avond van de dag, aan de avond van het leven,
aan de avond van de wereld.
Blijf bij ons met uw genade en goedheid, met uw troost en zegen, met uw woord en
sacrament.
Blijf bij ons, wanneer over ons komt de nacht van beproeving en van angst, de nacht van
twijfel en aanvechting, de nacht van de strenge, bittere dood.
Blijf bij ons in leven en in sterven
in tijd en eeuwigheid.
Amen

Teksten

Liedteksten

‘Op weg naar de vrijheid’ (Pelgrimslied), René van Loenen

Je komt de vrijheid op het spoor,
trouw aan die ene stem, op zoek,
geleid door hem,
standvastig, kalm en onverstoord:
geheim om uit te leven
en uitzicht van Godswege.

Door wat je durft, in wat je doet,
bezield door wat je drijft,
gesterkt door wat beklijft,
ga je de vrijheid tegemoet:
het spel is op de wagen,
je wordt door God gedragen.

Je hebt de vrijheid aangeraakt,
niet verder reikt je kracht.
De avond valt, de nacht.
Maar hij die niet, die nooit verzaakt,
hij zal het licht bewaken,
je taak, je droom volmaken.

Wanneer de dood de muren slecht
van jouw verstikt bestaan,
dan breekt de vrijheid aan
die met geweld je werd ontzegd.
Gods oog doet je herleven,
hij zal je vrijheid geven.

Kyrie en Gloria, René van Loenen

Ontferm u over ons in kwade dagen
als wij de zware last zo wankel dragen,
gebrandmerkt en gekrenkt tot op het bot,
ontferm u God.

Ontferm u over ons in stille uren
als wij de schaduw van de dood verduren,
onwetend van het ons beschoren lot,
ontferm u God.

Gij die ons nooit ontbreekt, zolang wij leven
zolang zult gij ons met uw licht omgeven
en met uw liefde – wonderbare macht,
gij geeft ons kracht.

Wij mogen in de avond, in de morgen,
ons veilig bij u weten en geborgen
tot in het diepe zwijgen van de nacht,
o stille wacht.

Duitstalige origineel:

Zucht

Ziehst du aus, die Freiheit zu suchen, so lerne vor allem
Zucht der Sinne und deiner Seele, dass die Begierden
und deine Glieder dich nicht bald hierhin, bald dorthin führen.
Keusch sei dein Geist und dein Leib, gänzlich dir selbst unterworfen
und gehorsam, das Ziel zu suchen, das ihm gesetzt ist.
Niemand erfährt das Geheimnis der Freiheit, es sei denn durch Zucht.

Tat

Nicht das Beliebige, sondern das Rechte tun und wagen,
nicht im Möglichen schweben, das Wirkliche tapfer ergreifen,
nicht in der Flucht der Gedanken, allein in der Tat ist die Freiheit.
Tritt aus ängstlichem Zögern heraus in den Sturm des Geschehens,
nur von Gottes Gebot und deinem Glauben getragen,
und die Freiheit wird deinen Geist jauchzend empfangen.

Leiden

Wunderbare Verwandlung. Die starken, tätigen Hände
sind dir gebunden. Ohnmächtig, einsam siehst du das Ende
deiner Tat. Doch atmest du auf und legst das Rechte
still und getrost in stärkere Hand und gibst dich zufrieden.
Nur einen Augenblick berührtest du selig die Freiheit,
dann übergabst du sie Gott, damit er sie herrlich vollende.

Tod

Komm nun, höchstes Fest auf dem Wege zur ewigen Freiheit,
Tod, leg nieder beschwerliche Ketten und Mauern
unsres vergänglichen Leibes und unsrer verblendeten Seele,
dass wir endlich erblicken, was hier uns zu sehen missgönnt ist.
Freiheit, dich suchten wir lange in Zucht und in Tat und in Leiden.
Sterbend erkennen wir nun im Angesicht Gottes dich selbst.

Zie evt. ook het mooie en informatieve boekje van een werkgroep uit Culemborg over Bonhoeffer;
daarin ook de teksten van René van Loenen:

<https://www.deroosvanculemborg.nl/wp-content/uploads/2019/04/bonhoeffer-BOEKJE.pdf>